



DRÈX S'A  
TORDA

ANY V • NÚM 41 • SEGONA ÈPOCA • PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL • AGOST-SETEMBRE 1989



S'ha venut Aubarca! Aquest pic va de veres. Ja no hi ha cap possibilitat que sia d'es Poble.

Ho hem predicat damunt L'Artà. S'única manera de protegir és comprant-ho.

Perque es mateixos que fan ses lleis les desfan, i Déu sap lo que fan comptes fer-hi es nous propietaris.

Sé que diran que es poble no podia i noltros deim que es qui retgeixen es poble efectivament no podien. No en saben ni en sabran mai. s'ha comprat sa Dragonera, s'ha comprat Menut, s'ha comprat dins Mallorca, però Artà no ha sabut comprar. Lo que hagué pogut esser una Comuna, ara està en mans estranyes. Déu vulla que no siguin especuladors!



# MUNICIPALERIAS

Como Vds ya sabrán, en la pasada sesión plenaria quedaron sin aprobar la Contabilidad de Existencias y Pagos del 2º trimestre del 89, de la administración del Patrimonio de los años 87 y 89 y la cuenta general del Presupuesto de los mismos.

Siendo necesario que estos puntos se aprobasen con mayoría absoluta, se repite el contenido de la anterior sesión añadiendo dos puntos:

- 1º Aprobación de las subvenciones dadas por el Consell Insular, que cubrirán el 75% del importe para la creación de una segunda pista polideportiva y la iluminación del campo de "Ses Pescueras".
- 2º Petición de un crédito de 13.000.000 ptas para obras de infraestructura. Esta será la aportación municipal comprometida al recibir la anterior subvención, o sea el 25% restante del capital.

Comentemos la sesión:

En primer lugar, la oposición solicita un mínimo de respeto hacia los miembros del Consistorio, que dejan todo lo que están haciendo para acudir a un pleno y, hacia el contribuyente que les paga 3.000 ptas por asistencia a cada concejal, siendo innecesaria la repetición de un mismo pleno, debido a la informalidad de dos concejales que, en su momento, no padecían enfermedad alguna que impidiese su asistencia y tenían pleno conocimiento de la necesidad de mayoría absoluta para la aprobación de mencionados puntos.

En cuanto a las reformas realizadas hasta el momento en el campo de Fútbol, Joan Sureda como presidente del Club



deportivo, les da la más sincera enhorabuena por la rapidez y eficacia de las mismas.

El punto más conflictivo es el del crédito bancario: 13.000.000 al 12% de interés, a pagar durante 10 años.

En primer lugar, ¿para qué pedir este crédito, cuando el presupuesto de este año se ha aumentado en 100.000.000 respecto al año anterior?

En segundo lugar, ¿por qué un crédito a largo plazo, cuando a todo deudor le interesa quitarse intereses de encima y cuanto antes mejor?

Pasando a otro tema, ¿sabían que un ligero despiste en la presentación de las Normas Subsidiarias puede provocar la impugnación de éstas por parte de la opinión?

Estas normas permanecieron a exposición pública durante más de 20 días, sin firma alguna que confirmase su autenticidad. A simple vista, para los profanos en leyes, no parece gran cosa. Sin embargo, hace unos años en Pollensa, se impugnaron bajo las acusaciones de falsificación, estafa fiscal, etc...

Yo me pregunto: ¿Conseguiremos, al fin, solventar las carencias, injusticias, lagunas ilegales y un largo etc. que padecen las Normas tan "cuidadosamente" elaboradas por el Grupo Independiente y sus aliados socialistas?

Son preguntas cuyas respuestas dejó en sus manos, amigos lectores. Juzguen ustedes mismos, la política llevada a cabo por el grupo dirigente.

## SES GLOSES D'EN TONI BUTLER

Eleccions:

Vendran ses eleccions  
puc després de ses vacances;  
ningú perdi ses esperances,  
tothom viu d'il·lusions.  
No hi falten ambicions  
en aquest joc de matances.  
En Felip be s'ho prepara:  
no ha pegat de sorpresa,  
ja s'ha llevat sa peresa.  
Es partits amb bona cara  
propaganda ja en fan ara,  
fora sa campanya encesa.  
Venga mítins i mentides,  
armaran un bon bullit.  
Es cap de cada partit  
ja les té ben enllestides,  
promeses de moltes mides  
però res serà cumplit.  
És un deure anar a votar  
que toca a cada espanyol.

Cadasquí voti qui vol,  
però bé hem de meditar  
un que sàpiga governar  
i de tot dugui es control.  
Ja veurem si es qui guanya  
tot lo que ha dit ho compleix,  
perque trop que se mereix  
tenir un bon govern Espanya.  
Lo que està passant mos danya.  
I tot es poble sofreix.  
Idò, ulls ben espolsats  
quan tireu sa papareta,  
tant d'esquerra com de dreta,  
be d'enmig o d'es costats,  
no volgueu esser enganats:  
hem de votar gent concreta.

Toni Ginard  
Butler.

Agost 1989

## Pre~~tesa~~tesa



Taller de Preimpressió

Sant Vicenç de Paül, 5-7 interior  
07010 Palma de Mallorca  
Tel. 20 74 63 Fax. 20 74 02

## Sa Colònia de Sant Pere



Mucha animación ha habido en la Colonia en la 2º quincena de julio y 1º de agosto. Las fiestas de San Roque, que antes fueron las mayores del pueblo, no se han echado al olvido, a pesar de que las Patronales pasaron a ser las de San Pedro, como es muy natural, al ser ese Santo su Patrón.

De modo general los veraneantes aumentaron mucho este año, y ya desde antes de las fiestas se vieron muy concurridos los bares y las tiendas, por lo que hemos tenido que aprender a hacer colas. La afluencia extranjera, en especial al alemana, ha aumentado considerablemente, y se oye hablar alemán y francés en todas partes.

El botón de muestra es lo que me ocurrió durante uno de los baños que me tomo en la playita junto a los viveros, a la que acudo casi todas las tardes tratando de vencer a un endemoniado Herpes Zoster que me trae de cabeza. Estaba nadando paralelo a la escollera, en donde me crucé con una señora del pueblo que también busca algún remedio en el agua del mar, al cruzarme con ella la saludé, a cuyo saludo me contestó: ¡Gracias a Dios que por fin encuentro en el baño a un colonense y que hable en mallorquín! Hasta ahora no había oído más que hablar extranjero que no entiendo. Esto da idea de la cantidad de turistas de otros países que acuden a refrescarse en esta zona.

Y ahora un escueto relato de lo que fueron las fiestas.

*Exposición Pictórica.*- El día 12, y en la sala del Centro Cultural, quedó montada una exposición de pinturas y dibujos a cargo de la pintora Divina Saludas. Hay obras muy bien logradas y, según programa, va a durar hasta el 22 de agosto. Vale la pena visitarla para admirar verdaderas expresiones de arte y adquirir algún cuadro si queda algún rincón que rellanar en casa.

*Tómbola Benéfica.*- También el día 12 se inauguró, en el



local de la Escuela, la tómbola que fue montada por señoras y señoritas que habían trabajado ya en la confección y adorno de la mayoría de los objetos presentados. Fue un verdadero éxito, pues el día 14 se agotaron todos los artículos. Ignoramos los beneficios, pero suponemos fueron sustanciosos.

Creemos que va a ser una buena ayuda para conseguir pagar la instalación del aire acondicionado montado en la Iglesia Parroquial, qué tanto agradecimos los feligreses en los días del agobiante calor que hemos pasado.

*Fútbol.*- Con gran ilusión se enfrentaron los jóvenes co-

## DE LA COLONIA DE SAN PEDRO

lonenses a los veraneantes, y en el partido disputado el día 13, no consiguió ningún equipo la victoria durante el tiempo de juego. Hubo goles, muchos goles. Nada menos que 10, cinco marcó cada equipo, y al recurrir a la tanda de penaltis la suerte favoreció a los colonenses. Veremos que es lo que ocurre el día 19, en que está programado el segundo encuentro.

*Baile Regional.*- Sin lugar a dudas la actuación de "Artá Balla y Canta" se llevó las palmas de las preferencias del público entre los festejos organizados. El entusiasmo con que actuó tanto los danzantes como los músicos y cantantes del grupo, se transmite al público, que se electriza ante un espectáculo tan nuestro y bonito. Al final, además de la chiquillería, fueron muchos los mayores que quisieron hacer sus pinitos, y a fe que consiguieron demostrar que lo mallorquín cala en el alma de los que hemos nacido en la isla.

Llama la atención que entre la juventud el elemento femenino se lance mucho más que el masculino cuando de manifestaciones folklóricas se trata. Fueron pocos, muy pocos, los chicos de la edad del ciclomotor y la motocicleta que salieran a mover el esqueleto, y muchas chicas que lucieron su buen gusto y destreza, saliendo a danzar en la etapa de baile abierto.

Acabemos la reseña haciendo notar que el público que asistió a presenciar el espectáculo, hasta que la Directora de la Agrupación anunció el final de la actuación, nadie se movió de su puesto. Eso demuestra lo mucho que se disfrutaba presenciando las evoluciones de los danzantes, y escuchando la magnífica interpretación de sus canciones, ofrecidas a través de un sistema sonoro que este año resultó también muy acertado.

Enhorabuena al grupo de "Artá Balla i Canta", así como a los organizadores que tuvieron el acierto de contratarlos.

*Otros Festejos.*- Las carreras de natación y cintas acuáticas tuvieron poco público. Era muy difícil desde la orilla ver lo que sucedía, sobre todo en las cintas.

"Las carreras de pollastres" remataron las fiestas con la algarabía de los más jovencitos.

*Necrológicas.*- También en este número hay que lamentar otra pérdida colonense. Lorenzo Mas Homar, de 72 años de edad, nacido en la Colonia, habiendo pertenecido al Instituto de la Guardia Civil en su juventud y desempeñado el cargo de Secretario del Club de la 3ª Edad desde su fundación, falleció el día 13 del actual mes de agosto, después de larga enfermedad.

A su esposa, Doña Magdalena Riera Cursach, hijos Catalina, Francisca y Raimundo. Hijos políticos Antonio, Raimundo y María Rosa. Nietos Pedro, María, Juana, Antonio, Cristina y Raimundo, y biznietos Alberto y María. Enviamos nuestro más sentido pésame, con los deseos de que Dios haya premiado ya sus bondades acogiéndole en la Patria de los Justos.



Colonia de San Pedro, 18 de Agosto de 1989  
José Cantó Planisi

# CARTAS



Voldria explicar el meu cas, ara que començarà el període escolar, per tal que no es tornin repetir fets com el que ara descriuré, a l'Institut d'Artà.

La meva filla cursà 1er de BUP l'any passat. Quan anava al Convent dels Pares Franciscans, duia molt bones notes de matemàtiques. Una vegada a l'Institut, suspengué aquesta assignatura. Ens va dir que el professor, Nadal Cutilles, s'explicava bastant malament i que la majoria dels seus companys tenien el mateix problema per entendre'l. Tal vegada, anant a repàs amb ell, podria aprovar. Li demanàrem al professor en qüestió i va dir, que malgrat ja tenia molta gent, intentaria trobar-li lloc.

M'he assabentat que un

professor de batxillerat no pot donar classes extres, almenys cobrant. Els honoraris arribaven a lo exorbitant: 500/800 pessetes cada hora, depèn de la nombrositat del grup.

I lo pitjor de tot, resulta que a classe particular s'explicava claríssim. El cap més tancat, amb les seves explicacions, podia aprovar.

A mi me pareix molt bé que s'intenti guanyar uns doblerets extra. A qui no? El que no consent és la manca d'ètica que demostra quan a classe no fa el més petit esforç perquè els alumnes el puguin entendre.

Esper que amb aquesta denúncia qualcú el posi a reixa. Que enguany no ens tornin prendre el pèl com l'any passat.

El pare d'un alumne

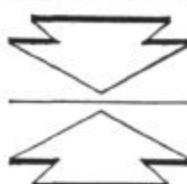
## Personatges de relleu

Don Rafel Blanes de la Barcia ha estat sempre benvolgut i apreciat per sa gent d'es nostre poble. Gran cirurgià, no se limita sols a ses operacions de la Seguretat Social a Son Dureta. Opera a clíniques particulars i fins i tot es desplaça a Barcelona. Podem dir que ell ha salvat sa vida an es nostre Joan Ginard (Sarassate) que va anar a veure'l a ses darreres.

Es personal de l'ARTÀ li



devem un especial agraiement. Deu li do molta vida per seguir sent es bé a la Humanitat.



CENTRE DE RECONEIXEMENT  
METGE - PSICOLOGIC  
ARTÀ

# SOCIAL

## Bateig i comunió

Aquesta preciosa nina és duita de les llunyanes i mera velloses terres del Perú i ha estat batiada amb el nom de Maria del Carme Ferrer Nadal. A la mateixa vegada va celebrar la seva Primera Comunió. Com tots segurament sabeu ja, és filla del nostre conegut colombòfil i col·laborador Gabriel Ferrer i la seva encantadora esposa.

La festa es celebrà dia 4 de juny al Sol Naixent, i quedaren molt contents. A més, com a sorpresa per tots els infants, actuà el grup Cucorba, els mateixos *pallassos* que venen cada any per Sant Salvador.

En Biel ens ha dit que plagnen viajar al Perú el pròxim mes d'octubre. Qualcú s'hi apunta? Jo me'n mor de ganes!

He vist les invitacions que li envien d'allà. És sorprendent el prestigi que té la seva perso-



na i els seus coloms per aquelles terres. Els seus coloms estan molt més ben preparats que la resta dels sud-americans.

Ens ha comentat també que el país més colombòfil del món és Bèlgica, on fins i tot juguen a quinicles colombòfiles. El segon és Espanya, i a nivell espanyol les Balears ocupen el primer lloc.

Un interessant deport que ens agradaria conèixer molt més a través d'aquest expert. Anima't, Biel, i conta-nos un poc més sobre ell.

M<sup>a</sup> Àngels Piñeiro

## XAFARDERIES

L'arquitecte de l'Ajuntament accedí a otorgar el permís corresponent a fi que es pogués obrir una finestra cap a un carreró.

Un veïnat *encabronat*, conco d'un edil independent, al·legant que aquest carreró li pertany i sense demostrar-ho amb cap paper legal, puja una paret a un pam de finestra, deixant així el bocí encovat.

Quan l'amo de la finestra denuncia el fet a les autoritats, el passen amb comedietes de sis reials, per evitar-se responsabilitats. Quan exigeix que li donin

en mà el permís demandat i pagat, li diuen que aquest permís no ha passat. No, no ha passat. Ni per ple ni per comissió. No s'ha mogut d'enllot. No ha passat, senzillament, per no perjudicar els interessos d'amistats i familiars.

Aquesta és una de tantes proves de com es defensen els interessos dels simpatitzants independents, en perjudici d'altres artanencs que tan sols cerquen justícia, sigui quin sigui el color de l'Ajuntament.

Nureduna

**certificats metges per  
permís de conduir i  
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1<sup>er</sup>  
(Damunt Bar Almudaina)  
ARTÀ

**OBERT**  
DILLUNS I DIMECRES  
DE 17 A 21 H.

Cuando Boira se urgaba en la nariz era síntoma de preocupación, y ya llevaba así varios días.

Se le veía tristón, meditabundo, con la cabeza baja, hablaba poco, con frases encortadas, a veces sin sentido...

El comisario Castell observaba en silencio metido en su rincón del despacho, conocía a Boira y sabía que éste no tardaría en reventar por los cuatro costados.

—Comisario, —dijo al fin— el pasado jueves cuando bajé a Ciutat me insultaron, me humillaron, me degradaron, me, m...

—Tranquilízate hombre, y cuenta despacio tu odisea que yo te escucho con toda atención.

Las palabras cálidas, medidas, del comisario Castell tranquilizaron algo al subordinado, que prosiguió su relato con

acaloramiento pero menos.

—Toda la culpa de mis males la tiene una echadora de cartas de esas que adivinan el porvenir. ¿Sabe que me llamó?

—Pues no.

—socialista, me llamó socialista impotente. Yo un hombre de derechas que me carteaba con El Pardo, yo que fui jefe de centuria en los campamentos del Frente de Juventudes, yo que cuando vino Franco a Mallorca era de los que enservorizado gritaba más y mejor su nombre, yo que soy un foroso de Blas Piñar, yo que conocí a Tejero personalmente, yo que en la ducha aun canto el Cara el Sol, yo que...

—Para Boira, para...

—Y llamar impotente a un semental como yo que de joven echaba tres sin sacarla. ¡Vamos hombre! ésta fue la gota que

colmó el vaso.

Boira sudaba copiosamente, mecánicamente metió la mano en el bolsillo del chaquetón y entregó un papel doblado a su superior.

—Tenga comisario, es la carta astral que me entregó la jodida "bruja" al final de la sección. Ahí está todo escrito con pelos y señales.

Castell leyó el manuscrito de la cartomántica y no pudo evitar una carcajada sonora. Boira se quedó de una pieza.

—¿De qué se ríe comisario?

De que has interpretado mal las palabras de esa mujer: Ella en la carta hace referencia tu carácter abierto y ve en ti a un "socialista en potencia", lo que significa que cuando te duches puedes seguir cantando el Cara el Sol.

## ARTÀ BALLA I CANTA



Va conseguir un gran èxit sa velada de ball que va oferir aquesta agrupació al bell mig de Sa Plaça Nova (Conquistador).

Hem de parlar de sa decoració realitzada per s'artista Josep Forteza, que donava un realçantament notable a cada actuació.

Gran varietat de balls nostrats realitzats molt primorosament, tan quan es ballava en parelles com quan sa coreografia feia acte d'aparició, convertint en es-

pectacle l'acte antropològic de la dansa.

Hem de fer constar sa gran cantitat de gent que es congregà dins sa Plaça.

Aquell no pareixia s'acte final de ses Festes de Sant Salvador.

Mai més ben dit, estava de gom a gom. Un capítol que mereix destacar-se és sa propietat i harmonia d'es vestuari.

Agrupacions com Artà Balla i Canta dóna prestigi a un poble.



## ACUDITS

### ES PAGÈS I S'HELICÒPTER

Amb un helicòpter que tant baix volava un pagès, un dia, molt se va emprenyar, perque entre es renou i es vent que s'armava de mala manera ben fort espantava an es seu bestiar.

Perque se n'anassin els fé una senya més d'aquell vehicle no li fer cas cap. Degueren pensar que aquell que els renya sols era un *paleto* rústic d'espardenya i a més desarmat.

Però ell que se'n fot d'aquelles juguetes que volen a l'aire fent tant de renou (i son d'es ministre, dels ulls ses ninetes), es cerca una forma d'enviar a fer punyetes tal emprenyós ou.

I amb nirvis i presses, com qui no té espera, agafa una pedra, calibre ni es sap, le volta endavant, la volta endarrera, tantetjant e's pes, distància i carrera, i li fot p'e cap.

Li surt escorada un poc a l'esquerra pero duu camí de trobar l'objectiu. El troba, l'impacta, el fereix, li aserra, i aquella bestiota es cau cap a terra com una perdiu.

I ara a Defensa hi ha crits i renous, i és que ben mirat no es pot dar passada que els torri es *trasto* un pagès tan sols; armat, això sí, d'un bon parell d'ous i d'una pedrada...

# ESPÈCIMENS ARTANENCS



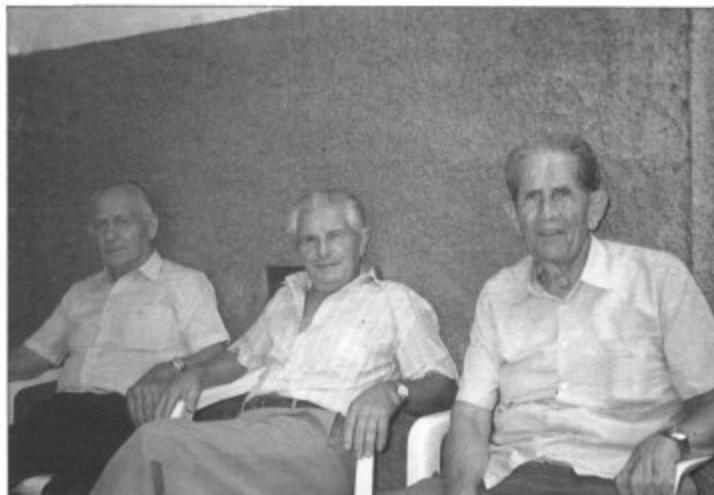
En Tomeu Gili, de Can Sua, artanenc de soca-rel, de família de mercaders i ell hi ha exercit tota la vida. Cavallista, (foren tercera a un gran premi amb *Iberia*). Pare de s'arquitecte que avui és president de sa Federació Hípica. Aquí el tenim ben xarpat dins s'hipòdrom de Son Catiu, un bon dia de Sant Salvador. Per molts anys



Artanencs nous a ses Cucanyes d'es Centro i an es moment que acaben de rompre s'olla. No els vos anomenam però sa foto d'En Sarassate és tan clara que tots s'hi reconeixeran.



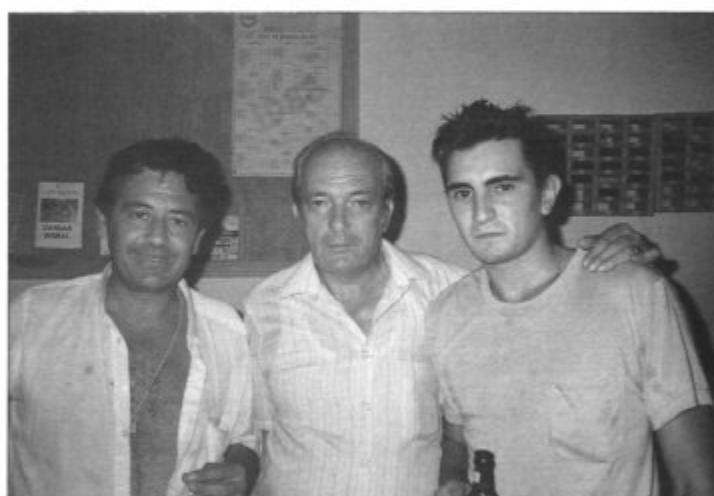
Aquí els teniu a prop d'es tasser enc que sien deportistes. Podeu comptar que hi havia circuit ben avinent. En Climent Coca saborejant per anticipat es triomf d'es seu al-lot; En Lluís Gomila, un d'es motors d'es Club; i per acabar N'Ataulfo Martínez, que enguany no l'hem vist de guia en sa moto i vos jur que mos ha feta falta.



Prenguent la fresca altres tres espècimens d'es nostre poble. N'Antoni Capellé, que li sol prendre sovint per sa terrasseta; N'Ignasi Maria, tranquil i còmode; i En Corp, que viu per Palma sense fugir mai de ses seves rells.



Casi dos segles mos contemplen. L'amo En Joan Llitteres (de sa Canova), a qui hem de fer una entrevista com més prest millor i vos assegur que serà interessant, i es seu cosí Antoni Llitteres (de Son Marí) que li fa de llatzeret.



I a la fi, tres artanencs d'adopció. En Ferran Tomeu Ginard, fill major d'En Sarassate, i En Valerí San Cristóbal, guàrdia civil passat a sa reserva activa amb es seu fill Vicenç.

# EL DIVORCIO EN LA ACTUALIDAD

A raíz de la reciente oleada de separaciones ocurridas en nuestra localidad, he considerado oportuno transmitirles esta información.

A pesar de que a medida que vayan leyendo notarán un claro favoritismo hacia el tema en cuestión, quiero que quede bien claro que no es un artículo en fomento del mismo, sino un punto de vista personal basado en una amplia bibliografía e incluso en experiencias personales, tales como las de padres, hijos o terceras personas afectados por la disolución o no disolución de un matrimonio.

Escritores de todas clases han prodigado su ingenio alrededor del matrimonio y, con gran frecuencia, en tono mordaz. Quillard decía así: "El matrimonio es como una plaza sitiada, los que están fuera quisieran entrar y los de dentro quisieran salir". Según Baillier: "Llámese santo al matrimonio, porque cuenta con innumerables mártires". A mí me gusta más Flaubert: "La felicidad se halla al lado de una buena mujer. El éxito consiste en dar con ella y ser al mismo tiempo un hombre de bien. Doble y difícil condición".

Cuando el matrimonio fracasa —o cuando fracasan los esposos en su matrimonio, o cuando lo hacen fracasar— care-



ce de sentido permanecer en él, hacernos unos desgraciados y convertir en víctimas a todos cuantos nos rodean. Es necesario "romper".

Pero la decisión es trascendental. Afecta, y además de modo extraordinario, a muchas personas.

Las crisis de los matrimonios son como enfermedades. quizás haya que aplicarles cirugía y cortar, cauterizar o mutilar para lograr la curación. quizás baste con un régimen de vida nuevo, algún cambio de costumbres o algo más de ejercicio. quizás no haya remedio.

Pero en todo caso, lo fundamental, antes de aplicar cualquier terapia, es conocer la enfermedad, sus causas, su alcance y su gravedad. Es preciso formular un completo y ajustado diagnóstico, después de adquirir un profundo conocimiento del estado del matrimonio enfermo. Sólo así podremos aplicar los remedios más convenientes.

Una bofetada, una infidelidad, alguna borrachera pueden herir profundamente a la víctima. Pero ello no quiere decir, ni mucho menos, que la pareja haya fracasado definitivamente. La felicidad conyugal no es sinónimo de una total ausencia de

espinas, obstáculos o incidentes negativos.

Por el contrario, muchas veces, una convivencia desgraciada, una vida común, absolutamente gris, inexorablemente corrosiva, aunque no existan agresiones espectaculares, ni sucesos llamativos, puede ser insalvable. Como decía Leopardi: "Son menos nocivos a la felicidad los males, que el aburrimiento".

En cierta ocasión acudía una mujer a consultar a su abogado. Le dijo así:

"No creo que sea posible obtener mi separación legal, porque me parece que yo no tengo motivo. La verdad es que yo no puedo acusar a mi marido de nada malo. Ni bebe, ni me pega, ni me engaña, ni me insulta. Y sin embargo, no aguento más. Hace cinco años que la frase más larga que me ha dirigido es ¿cuándo comemos?"

Si persiste el amor y se mantiene la asociación de todos los sentimientos y pensamientos, las nubes que se cierran sobre la felicidad conyugal pueden ser despejadas. Por eso, el primer factor a determinar es el nivel de amor mutuo.

Es muy frecuente el hecho de que el amor persista sólo en uno de los cónyuges. Quizás el otro nunca estuvo realmente enamorado. Quizás se haya disuelto ese amor con el paso del tiempo y de los acontecimientos. La posibilidad de que sea únicamente uno de los esposos el que persista en su enamoramiento, plantea a éste grandes dificultades para valorar la situación, porque oscurece su juicio y le aleja de la realidad. O bien puede engañarse en cuanto a los sentimientos de su pareja, o sobreestimar la eficacia curativa de su amor unilateral.

En definitiva, es esencial que el amor exista por ambas partes, sólo así es posible afrontar la dificultad de la vida en común. Además, es preciso un alto grado de generosidad que permita hacer concesiones y cesiones. Si no existe este equilibrio de renuncia y entrega, es prácticamente imposible que el proyecto común de vida de la pareja salga adelante.

Si la convivencia conyugal se basa,



**AUTOVENTA MANACOR**  
COCHES DE OCASIÓN

Servicio

**FIAT**

Avda. Junípero Serra, 50  
Teléfono 55 01 61



07500 MANACOR (Mallorca)

Confección Caballero y Cadete - Decoración - Tejidos  
Géneros para el Hogar - Suministros Textiles Hostelería

**COTEX**  
LUIS FERRER SUREDA

C/. Clutat, 39 - Tel. 56 22 37 - ARTA (MALLORCA)

desarrolla y mantiene por amor, cuando éste recae sobre persona distinta al cónyuge, es prueba clara de que este amor no existe dentro del matrimonio. El que está enamorado de otra persona, es evidente que no lo está de quien se ha casado. Y es más destructiva para la unión conyugal, una relación amorosa de carácter romántico y espiritual que numerosas infidelidades en las que el elemento sexual sea el único lazo.

Hay matrimonios fracasados, de convivencia desgraciada, que continúan su andadura —desilusionada y triste— bien por falta de valor para quebrar esta vida en común o bien por ausencia de una motivación concreta para la ruptura. El miedo al futuro, y dentro de él, su porvenir económico es uno de los factores que distorsiona su juicio ante la crisis conyugal. Especialmente a aquéllos —habitualmente mujeres— que dependen económicamente del otro cónyuge, les estremece la perspectiva de cambiar una vida que, en lo material, en lo estrictamente pecuniario, se va desarrollando con normalidad y con cierta tranquilidad, por la duda, el riesgo o dificultad futuras. quien se ha acostumbrado a que su vida material tenga una estabilidad merced a los ingresos de su cónyuge, o a la suma de los dos, difícilmente acepta con serenidad la posibilidad de que sus medios se reduzcan.

En cuanto a la opinión pública, el qué dirán, la respuesta social era muy distinta

hace unos años de lo que es en la actualidad. Es también diferente la actitud en los distintos niveles socio-económicos. Pero, en general, el temor o la incertidumbre ante la reacción de los hijos, parientes, amigos, círculo profesional, sociedad en general, opera como factor de confusión.

Los hijos nunca actúan como remedio de la crisis familiar. sí refuerzan las buenas uniones. Tal vez, disuaden de abandonos y separaciones. Pero no devuelven a la pareja el amor perdido, la comprensión olvidada o el diálogo desaparecido.

El caso del hijo "terapéutico", el que servirá para solucionar los problemas de la pareja con su llegada al mundo, sólo aumenta el número de víctimas del fracaso.

Se especula con frecuencia en el daño que la separación hace a los hijos en su formación, y el efecto negativo que tiene para ellos en el orden moral y educativo. si bien es básicamente cierto, se parte de un error fundamental. El mal real es el enfrentamiento entre los padres, la desamistad en el matrimonio.

El ser humano está dotado de una capacidad de recuperación frente a toda agresión, verdaderamente espectacular y las defensas de los menores son superiores que en la gente mayor. Es preciso pensar, que en la mayoría de las ocasiones, la ruptura es un mal menor, incluso un bien. ¡Cuántos hijos contemplan con descanso la separación de sus padres!

Como anécdota, contaré el caso de una niña que tranquilizaba a una amiga suya que atravesaba su misma situación, diciéndole: "No te preocupes. Verás, es mucho mejor. Antes te hacían poco caso. Ahora te darán los dos lo que tú quieras".

Los padres suelen estar en Babia acerca de sus hijos. creen que han disimulado divinamente y que los niños no están enterados de sus desavenencias, que para ellos su ruptura será una sorpresa tremenda. La sorpresa será la de sus padres cuando ellos mismos les cuenten todo lo que saben.

La verdad, es que no existe una urgencia inmediata en la toma de una determinación. si bien no puede eternizarse el arrancar una espina que daña directamente nuestra felicidad. No se deben dejar transcurrir meses y años, que nunca volverán, sin hablar del tema y continuar una



convivencia desgraciada. Todo el mundo tiene derecho a rehacer su vida, a una segunda oportunidad. Puede suceder que se espere la salida del domicilio de algún hijo, su mayoría de edad o su independencia económica. El pago de una deuda, el restablecimiento de una enfermedad, etc... pueden determinar el aplazamiento de una decisión.

Sin embargo, no hay que engañarse. Se suele aplazar la toma de una determinación por temor a afrontarla.

En resumen, estos son los argumentos existentes en favor del divorcio:

1º Permite rehacer las vidas de personas que han fracasado en su matrimonio.

2º Permite legitimar uniones irregulares y los hijos de las mismas, nacidos al margen de la ley.

3º Fomenta la autenticidad conyugal.

4º Evita males mayores a los hijos de parejas en conflictividad.

5º la autorización del divorcio no obliga a nadie a divorciarse. En cambio, la prohibición de éste, sí impide desvincularse del matrimonio a quienes lo desean.

Espero que esta información les ayude a encauzar sus vidas. Y si su matrimonio está fuera de dudas y sospechas, les doy mi más sincera enhorabuena.

Mº Ángeles Piñeiro



## Comercial ARTÀ

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÁ LAS

TRES COSAS QUE USTED BUSCA:

SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48



MOTOCULTORES (CONDOR)

MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)

SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)

SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)

REMOLQUES ESPARCIDORES

REMOLQUES ENSILADORES

EMPACADORAS Y ROTODEMPLICADORAS (BATILLE)

CUBAS DE VACÍO

BARRAS DE CORTE

BOMBAS PULVERIZADORAS

ROTOCULTIVADORES



# EN PINXO DE SON REUIT

—No, no tenc temps de parlar de res. Ara ha vengut sa plena i fas feina a un restaurant. Venga arròs a la marinera, llagosta a l'americana i llobarro a la planxa, a més de qualche dèntol an es forn.

—Però no deien que es turistes no duien doblers?

—Pardal! Jo no he dit que an això s'ho fotin es turistes. Són es mallorquins, que fan llarg.

—Mirau: una gent que abans era tan estalviadora!



—Si, però saps què me digué un que s'havia menjat sa primera llampuga, amb pebres vermelles?: "Abans que m'ho foti en Felip, en Solchaga o en Borrell, m'ho froté jo!"

—Què vols dir?

—Que després de ses eleccions mos fotran un veixigar que no mos n'aixecarem. Així que venga una racció de mètortat, un rioja negre, un bon habano i un xupito. I no prenc cocaïna perque tenc més coneixement que ells.

—Vols dir se veu venir?

—I és clar, que se veu! Mentrenguen sa televisió i ses ràdios seguiran guanyant. En aquest puta país, ningú llegeix. Ningú s'entera de ses putades que els descobreixen i ells, tira tira, a lo seu.

—Me sembles una mica antisocialista!

—No, jo pretenc esser-ho més que ells, socialista! Però de veres. D'aquells que se preocupaven de sa gent, que no volien guanyar un duro i tot s'ho gastaven per millorar es poble.

—Vols dir que es d'ara no el milloren?

—N'han feta cap, d'autopista? Ara que han de fer eleccions diuen que milloraran ses carreteres. Ja era ben hora! Saps què han millorat? Ses multinacionals! Es Bancs guanyen lo que no ha-

vien somiat mai. Diuen que pujaran es vells. Coca! Un pobre vell que s'ha de mantenir i anar a renda ja me diràs de què viu.

—T'acusaran de catastrofista.

—Tal volta sí, però soleg acertar. També m'ho deien quan vaig dir que després de ses pintades per ses parets solien venir es petardos. Es batle sc'n reia quan En Peix l'hi amollà dins un pleno. Idò ja pot riure. A on és, es forestal!

—Tothom en parla!

—Saps que ho va esser, de coincident. Tot just trobar bombes per dins un ermès de Montuiri. Es forestal, Kese d'es cridaners, desapareix. Uns, que si és a Nicàragua, altres que està amagat... Tot un xerratòrum. Però ver de bo.

—És que tu les dus d'ells!

—Pots fer comptes. Me fan riure!

—Idò riu i per ventura te trobaràs amb qualche endemesa.

—Se'n guardaren com de caure. Tot d'una els trobaria. En aquest poble se sap un per un qui va votar H. B. Se sap tot. Lo que passa és que els tenen controlats.

—I sa llibertat.

—Sa llibertat sempre és bona sempre que un no foti sa de s'altre. Que facin partits i si els voten, Ángela Maria. A ses ordes.

—Me pareix que tu hi estàs molt poc, a ses ordes.

—I de qui vols que hi estigui?

—Des que són autoritats.



—Per esser autoritats n'han de sabre. La veres quin paper més trist feran ses nostres en es concert de dia 26, quan donarem ses comares.

—No en va venir ni un, ja m'hi vaig fixar.

—De porcs i de senyors n'han de venir de casta.

Lo mínim que podia fer es batle era donar es diplomes an es guanyadors i es-

criure-los una casta felicitant-los. Així demostrarísa sa casta. Esser senyorívol no vol dir esser hortera.

—Fillet, és que voltros sempre vos aficau amb ell.

—Sense faltar!

—Però tal vegada massa sovint.

—Si no se falta an es respecte, no té cap importància sa crítica, que s'ha d'exercir sempre dins una democracia. No



en mancaria d'altra! I es criticat ha de procurar desmentir es qui el critica o callar, si té sa coa de palla. Però sempre donar mostres de bona educació.

—Se veu que la duen enconada.

—No, i segons com venguin ses coses, ja que s'oposició no ho fa, anirem més enfora que sa sencilla crítica, perque hem ercugut veure il·legalitats i si és així exercirem es nostre dret de ciutadans i farem una actuació formal.

—No teniu barrera.

—I que no veus que fins i tot a s'imprenta que mos fa l'ARTÀ la tenen marginada? No li comanen res. S'estimen més anar a Ciutat, quan sa seva no ho sap fer.

—En una paraula!

—Sí. Deixem-ho anar per avui.

—Bé. Es concert va esser un èxit.

—De públic i artístic. Ses memballes treien fum. No feran cap falta cap d'ells, que dins un lloc distingit no s'hi troben bé. Com un elefant dins una tenda de ceràmica.

—Però què vols? Ets artanencs que reben es diplomes veuriens que no hi ha dos artàs, si qualcú de la Sala els hi entregava.

—Els havíeu convidats?

—Sempre! Noltros els convidam sempre! A pesar d'esser discriminats amb ses subvencions, a pesar que no siguin subscriptors, a pesar de tot noltros som uns cavallers.

—No estan subscriptis?

—Però mos llegeixen. Són es primers que compren l'ARTÀ. El se saben de memòria...

# NOTICIES

Dia 23 d'agost, a migdia, es va calar foc per devers Es Cos. El foc bordejà la carretera fins al camp vell de futbol, i s'aturà molt a prop de ca's metge Barceló. Es suposa que va ser provocat. Tanta sort que ara tenim els **bomberos** per allà prop!

Emergències part forana: 085

• • •

Aubarca i Es Verger s'han venut. I ara va de veres. L'amo Andreu queda. Ja no podran comprar-ho ni es Govern ni s'Ajuntament. Aquest Ajuntament tan protegidor s'ha deixat perdre sa gran oportunitat. Ara veurem En Gelat un sa jaurà. Perque me tem que s'haurà acabat es comandar a casa d'altri. Sort de sa Llei de Costes, que si no...

## Nova protecció pel nostre municipi.

En quant a la Policia Municipal, s'incorpora Na M<sup>a</sup> Antònia Flaquer Galmés. L'any passat ja feia de municipal a Capdepera. Després es posà a treballar al Rebost, però es veu que això d'esser policia és el que realment li estira. Na M<sup>a</sup> Antònia també és coneguda perquè forma part al grup de bàsquet femení, com una de les primeres figures.

Podríem dir que és un viu exemple del que reclamen les feministes. Té coratge, capacitat de treball i una excel·lent preparació física. Enhonorabona per totes aquestes qualitats! Esperam que no les tudi.

Al cuerpo de la Guardia Civil, se han incorporado un cabo y dos guardias. Sus nombres son Víctor López Arias, Jaime Servera Quetglas y Francisco Miguel Torres.

Jaime, "Sopa", como muchos sabrán es natural de Artá y ha desempeñado una brillante labor en el País Vasco. También es loable el papel que ha jugado la Guardia Civil de Artá, en estos últimos años. Como mínimo, y con esto ya nos conformamos, sabemos dónde encontrarlos y disponemos de su ayuda a cualquier hora del día.

A través del "Artà" les expresamos nuestra gratitud y les damos nuestra cordial bienvenida a estos nuevos conciudadanos.

M<sup>a</sup> Ángeles Piñeiro



Robatori a ple dia. A les 9 del matí de dia 24 varen forçar el cotxe d'En Lluís Gomila *Cotet*. El temps que ell prenia un

cafè al Bar Centro, li foteren tabac i quatre doblers. Així que anau vius: Artà ja es comença a semblar a Ciutat, i no per la

seva bona imatge. Ja és estrany que D. Miquel no hagi mandat fer banderins, però amb raves en lloc de pastenagues!

• • •

## Què és el S.I.A.C.?

El S.I.A.C. és un servei d'informació i atenció al ciutadà adscrit a la Conselleria Adjunta a la Presidència que té, entre altres, els objectius següents:

—Informar als ciutadans sobre les actuacions de l'Administració de la C.A.I.B. sobre qualsevol altre tema que els ciutadans sol·licitin en relació als organismes depenents del Govern Balear.

—Donar a conèixer l'estructura i funcions de les altres Administracions: Consells Insulars, Ajuntaments i Administració Perifèrica de l'Estat, radicades a les Balears.

—Facilitar informació sobre la tramitació d'expedients, línies d'ajudes de la C.A.I.B., etc.

—Recollir iniciatives i tramitar queixes i reclamacions sobre el funcionament de les diferents Administracions.

Vengui a visitar-nos. Ens complaurà la seva visita. Estam a la seva disposició de **08.30 a 14.30 hores** tots els dies laborables. Els dissabtes de **09.30 a 13.30 hores**.

Cridi per telèfon. Si no vol, no necessita desplaçar-se fins a la nostra oficina per a resoldre el seu assumpte.

Ens crida al **900-321-321** i l'atendrem amb molt de gust. I recordi que la cridada és gratuita; conèixer el que volem no costa res!

***Ens escrigui. Si vostè no es pot desplaçar fins a la nostra oficina o no té telèfon, ens pot escriure una carta i ben aviat rebrà notícies sobre la informació demandada.***

# PER A TU!



Agustí Baró  
Veu



Ana M. Picó  
Veu



Joan Bibiloni  
Guitarres i veu



Joan i Marta



Pep i Monica



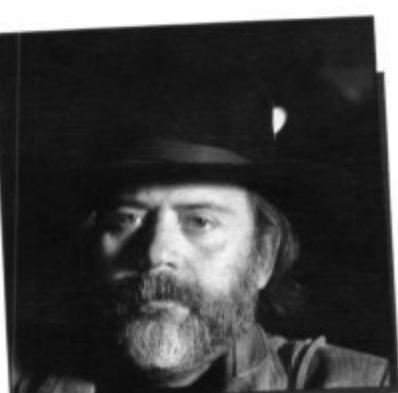
Miquel Figuerola  
Bateria



Toni Cuenca  
Contrabaix

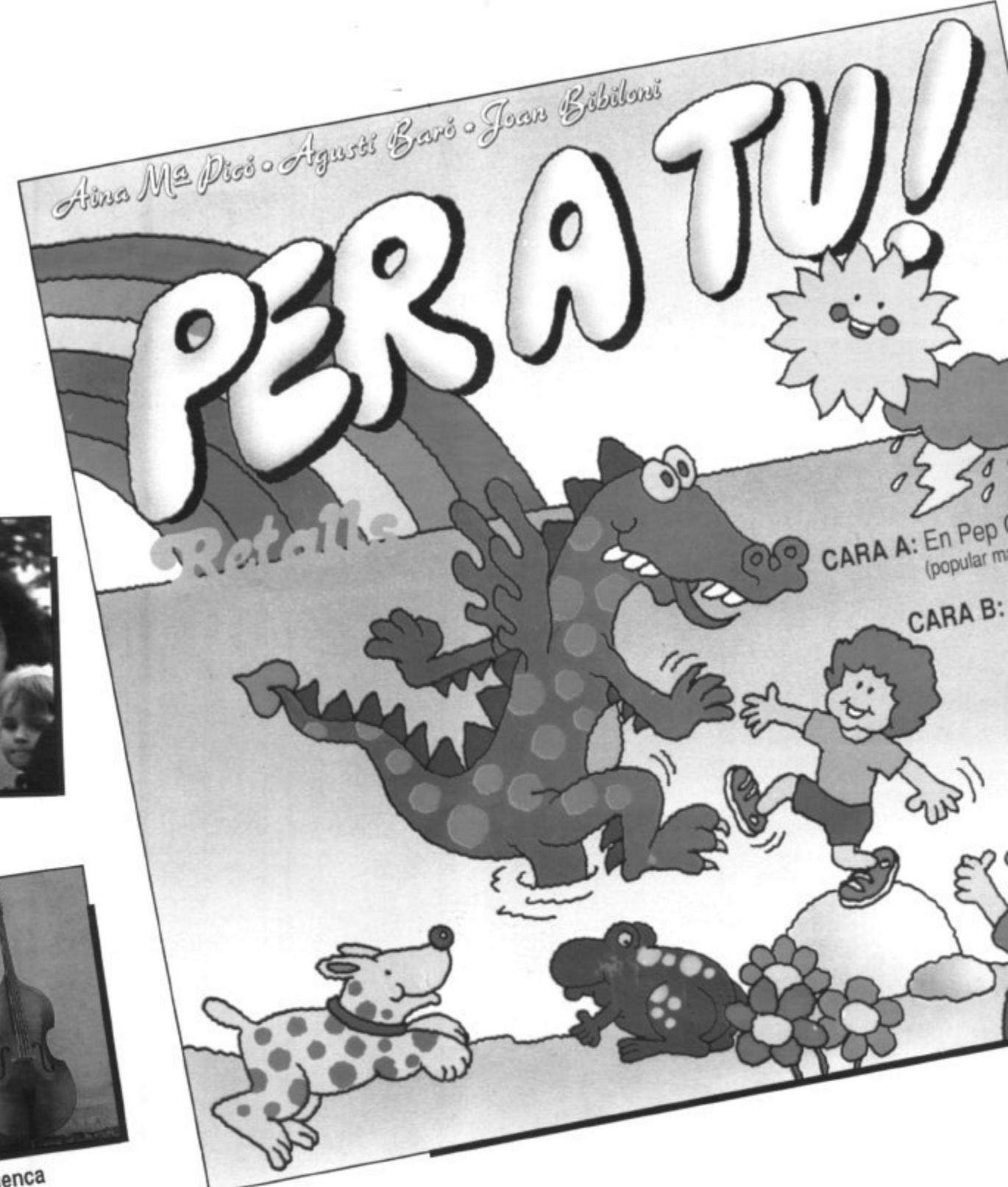


Bonet de Sant Pere  
Clarinet



Francesc Balaguer  
Teclats

UN DISC PER NINS I NINES QUE AGRADARÀ A ES GRAN



N'Agustí Baró està molt lligat a la Vila. Si més no, es lligam que manté amb N'Aina Maria Picó, filla d'es nostre amic Joan, d'es qual n'és testimoni viu s'infantò que els diu pares.

De lluny li ve a N'Agustí aquesta cabòria de treballar p'és petits. El record amb En Biel Porcel i En Pep Gómez quan amb es Drac-Mans feien des de s'escenari d'es Teatre Principal de Palma es joc participatiu que és s'spectacle que més agrada an es petits. es grup va desapereixer i tant En Biel com En Pep cercaven per Barcelona millorar es seu invent, però N'Agustí quedà a s'illa dibuxant, sense deixar mai, però, s'esperit d'animador artístic, de cantant, d'actor.

Així ha nascut aquest disc. Ell mateix vos parla de qui foren es qui ho feren possible. d'acord i enhorabona per ell i N'Aina, sa seva dona perque, tenen tot s'impuls per dur a terme lo que es proposin.

Aquest mateix mes es presentarà es disc i ja veig la gent embeulada amb aquestes cançons tan populars com En Pep Gonella, Plou i fa sol, La lluna la Pruna...

Pares i nins.

Auguram un gran èxit per aquests Retalls, p'és disc i per tots es qui l'han fet possible.

M'agrada conseguir que per Nadal i Els Reis, aquest grup actuàs en es Principal de Ciutat. M'agrada veure participar s'al-litmeu i més envant veure's aquí a Artà, en es Teatre Nou o enmig de Sa Plaça. S.G.

Sa primavera de 1984, una partida d'amics mos reunírem i decidírem recórrer una barriada darrere s'altra. Simplement, volíem fer una aventura: cercar nins petits i grans per crear amb ells, per posar música a ses cançons que tenen dins sa memòria; aqueixes que no s'aprenen i que per ses personnes majors volen dir recuperar s'infantesa.

Llavors, N'Aina Maria Picó i jo mateix prenguérem s'iniciativa, animats p'En Jon Barrenechea (percussió), En Josep Balaguer (guitarra), En Sebastià Amorós (baix elèctric), En Jaume Padró (sintetitzador), Na Marta Feliu (animació infantil) i, de tant en tant, per sa veu de

Na Mònica Ribalaiga.

Una vegada, jugant, enmig de cançó i cançó, vaig pensar a gravar Per a tu, com si fos una llàntia meravellosa, ses experiències d'aquests cinc anys. Dos amics aplanaren es camí: es productor, En Mariano Jiménez; i es músic, arreglista i productor artístic, En Joan Bibiloni.

Avui, aquest primer camí ja l'hem fet. Sobreto, vull que es nins s'ho passin bé i que es mestres i pedagogs l'utilitzin com a eina de treball. No puc acabar aquesta nota sense agrair sa col·laboració de tots es qui han intervengut directament en s'elaboració d'aquest disc: N'Aina

Maria Picó (veu), En Joan Bibiloni (guitarres i veu), En Bonet de Sant Pere (clarinet), En Miquel Figuerola (bateria), En Francesc Balaguer (teclats), En Toni Cuenca (contrabaix), En Josep Guindos (disseny gràfic) i En Joan Miquel Ferrà (fotografies). Gràcies, també, a tots ets amics i a vostros.

Com a bon somiador, pens que sempre hi ha —o n'hi hauria d'haver— un nin dins cadascú de noltros, i un altre nin dins qualche nin. Confii, per tant, que aquesta reinterpretació de temes vells ensa nostra llengua contribuesca a fer més petit, almanco una miqueta, aquest món tan complicat.

# Es Pirineus en bicicleta

Certament, se necessita haver fet es primer vagit, es primer plor i esser d'un poble novel·lesc, com digué sa dona d'es batle Canals mentres entregava s'ànima a Déu, que era Artà. D'un poble novel·lesc amb un caire girat cap a sa rosa d'es vent de s'arriscada.

En ple mes d'agost agafar set bicicletes, llogar una furgoneta, fabricar-li una baca per posar-les-hi a damunt; rodes de reserva, camisetas, culots, sabatilles, cases, guants, cintes per sa suor i totes ses eines

cavalls d'acer, amb desviacions cap a Cerler, la Vall d'Aran i la d'Andorra.

Sa gènesi de la cosa fou quan en Miquel Ginard, fill segon d'En Sarassate, va demanar a en Serafí Violí:

—A on aniries, a fer un viatge amb sa dona i sa nina?

—An es Pirineu aragonès. Passa per Tremp, per Sort i Pont de Suert, visita la Vall d'Aran, baixa per la Bonaigua, ves a la Seu d'Urgell i entra a Andorra si vols comprar coses que no serveixen per res com fan es qui guanyen molts de doblers.

Es cas és que En Miquel feu es viatge i encara va descobrir p'és seu compte camins més meravellosos.

—Has estat a Añisclo?

—No!

—Idò no saps lo que te perderes. Allò és indescriptible. En Miquel ho deia amb es seu conversar d'entusiasme.

I se veu que dins es subconscient d'En Miquel va quedar s'escolat d'aquell somit de quimeres, d'èxtasis o màgies que produeix es paisatge mitològic i humit d'Es Pirineu. Perque quan En Miquel es va fer *bicicleter* de fi de setmana, pujant qualsevol costeret o qualche coll important, sempre amollava en es compares;

—Això no és res. Si véssiu es Colls d'es Pirineus... Allò són costes...

—No putes —li deia En Toni Figuereta. Aquí tenim Sa Calobra, que no crec que



desmeresqui gaire.

Quan en Miquel va haver pujat Sa Calobra, va coincidir amb En Figuereta que aquelles pendent no tenen enveja a Colls com és d'es Cantó o Na Foradada.

Dins sa seva imaginació, però, creixien ses imatges d'aquells encurulls que fendienc sa blavor i aturaven en niguls.

Somiava carreteres empinades cap an es cap Curucull i Sa Calobra tornava petita.

Carretera per amunt, dissabtes i diumenges ara a Lluc, ara a Formentor, Sant Salvador de Felanitx... aquells animosos *coutiers* anaven reforçant es seus músculs avesant-se a sa màquina per prendre s'aventura.

Dins es ple de s'hivern, aquest hivern de Mallorca tan eixut d'un temps ençà, on



que seran necessàries dins sa carretera és possible tan sols per uns brusquers emprendidors que duguin una bicicleta dins s'en teniment.

Perque heu de pensar i creure que no és lo mateix acudir an es Pirineus des de qualsevol punt d'Espanya que anar-hi d'una illa per bones que siguin ses comunicacions amb sa Península, que d'això se podria xerrar molt.

Es cas és que vuit d'aquests brusquers —d'es qui veim a tota hora dins es camins desafiant es sol, sa pluja es vent i es perills que representen automobilistes, camioners, motoristes mobiletistes, tractors, màquines segadores, moixos, conills, rates i cans, que totes aquestes espècies se posen d'acord per veure si poden atropellar an es pobres ciclistes—, vuit d'aquests homes de constitució física i humana molt especial es posaren d'acord per anar de la Vall d'Ordessa, dins es Pirineu aragonés, fins a Puigcerdà, travessant aquell gegantí embolic de muntanyes damunt es seus



SE NECESITAN DOS APRENDICES Y UN PEON O AYUDANTE

**Carpintería**  
**Hermanos Fliteras**

TRAVESSÍA DE SANTA MARGARITA, 8/N.  
TEL. 562266  
07570 ARTÀ (MALLORCA)

COMUNICADO

Pompos Funerarios Aranenses  
Avda. Ferrocarril, 31 - Artà

Comunican al vecindario de Artà y de la Colonia de San Pedro que, a partir del  
Día 1º de Junio de 1988, se hace cargo de los servicios de estas localidades,

**POMPOS FUNERARIOS MUNTANER**

Avda. Ferrocarril, 15 - Artà

quedando desde esta fecha a su servicio.

Para avisos y previsiones llamen:

56 30 96 Días normales

56 39 34 Nocturnos, Domingos y Festivos

sol ploure de mica en mica sense que casi mai desbarati s'eixida an es *pedalejadors*, va anar prenguent forma s'idea que no va caure gens malament dins s'ambient bici-cleter: entre ells havia sortit lo que es diu un *fenómeno*. En Miquel Tous, alias Funtillo, un al-lot primatxol, ros i amb un cos ben conformat. Casi tot d'una que pujà a sa bicicleta ja es va veure que sortia de lo comú. Pujant, davallant i p'es pla prest no tengué rival.

Pareix, a primer cop d'ull, que es cicloturisme no ha d'esser jamai una prova per

ta. I amb tot això, En Toni conserva s'humor d'allò més fi i tant li és una ximbombada com una camera de bicicletes. A totes dues les vol treure es suc de sa bona vida, enc que a vegades faci es fetge per sa boca.

En Seraff Rosselló de sa Calobra, un fadrí que prest deixarà d'esser-ho, qualca de lo millor i sostén que com més professional i bo és un ciclista, manco saluda quan el te trobes enmig de sa carretera. "Quan en veig un que t'alça sa mà somriguent i no diu adéu, pens que an aquest li

l'inclit escultor Sarassate, per viure sempre a Artà.

Practica sa pesca submarina i si bé no li és mai urgent es rentar-se —de casta li ve an es llebrer—, en es moments d'oci quan no està dins mar està damunt sa bicicleta.

I per acabar, En Seraff, que si bé fou un d'es pioners d'anar en bicicleta, quan qualca sols fa via just per mantenir s'equilibri. No ha estat mai un atleta, ni ets anys ni sa còrpora li permeten marxar més aviat. Però com que es set necessitaven que



retre qui arriba es primer.

Però entre ells se fiblen, se punxen i arriben a treure foc pes queixals.

—Que jo sempre tall més que tu...

—Tu éts, qui sempre vens sa roda!

—Pots pensar! T'he pegat punyida i has quedat clavat. I què voldréu! Això acaba en guerres no declarades, en desafiaments per arribar primers a tec.

N'Antoni Ribera Vilches és un cordobés que té es taller El Puerto, de Cala Rajada, i sap dur una bona marxa i no l'atemoreixen ni es colls ni es plans ni ses davallades.

En Lluís Nebot Massanet és un gavallí mestre d'un tall de picapedrers, fi de cos, bons músculs i, segons veurem, amb uns bons *espalmans*. Un cos sà i un cor segur.

N'Antoni Femenies Nebot (*Guierete*) és un assolellat que an es seus cinquanta-vuit anys conserva una figura esvelta, un cor pausat i un qualcar elegant que l'ha classificat com el *gentleman* de sa bicicle-

guanyam bé. Ara, quan passa cap acalat i sols no t'alça ets ulls pots dir sense por d'equivocar-te: Aquest puta, marxa".

Què vos diré d'En Sebastià Sastre que tothom no sàpiga. Fou corredor professional, és un homo tranquil que coneix com ningú ses seves limitacions. Ell agafa es seu pas, es seu ritme i se'n fot d'es sant i de sa festa. Camina caminaràs, arriba allà on ets altres. Més tard o més prest, però arriba; i si veu que ha de fer massa esforç no dubta a pujar en cotxo.

En Miquel Ginard Cortès és un aragonés que té set cames artanenques enc que sa mare sia d'Epila, vora la ribera del Salón que té un castell que guarda des de temps immemorial sa roba que duu el Rei d'Espanya dia sis de gener, dia dels Reis i festa de s'Epifania.

Un cop que vengué a Mallorca li entimà a sa mare: "Sols si me duu la mar Mediterrània a Saragossa, tornaré a viure-hi". I com que sa mare en això ho trobà una mica feixuc, accompanyaren son pare,

qualcú menàs sa furgoneta, que les sabés proveir de fruits i d'aigua. Es *bicicleters* pujant costes s'arriben a beure un niu, i és clar: feran proposicions a En Seraff, que va acceptar encantat.

Ara, a modo i manera de pròleg, vos he presentat es protagonistes. A partir d'ara, si l'ARTÀ mos deixa dues planes, intentaré contar-vos sa feta. Ventures i desventures d'aquests homes esforçats que, essent de lo més normal d'entreniment, de lo més feners de sa guarda, pares de familia o en camí d'esser-ho, es mes d'agost de 1989 sentiren sa cridada de sa brusca i partiren cap en es risc i s'aventura.

Sa filmadora no va funcionar, però fotografies en feran un caramull i a damunt aquelles planes vos hi posarem ses més adequades perque vos ne pogueu fer una idea. Així fareu amb ells sa gran qualcada d'es Pirineus. Perque així titularem es rodet: *Es Pirineus en bicicleta*.

Elevat sia Déu!

Sprintador

## AUTOS ESCANELLAS

Carrer Argentina, 31

Telèfon 56 21 15

ARTÀ

EXPOSICION Y VENTA  
¡VISITENOS!

SERVICIO OFICIAL



SUZUKI

SANTANA

# CORCADISSA D'ANTANYIA

Quan l'any 1932 la Segona República proclamà la setmana de 48 hores, a la menestralia artanenca li caigué la lluna sobre la testa.

Els mestres pensaven que dins un espai tan reduït, poc seria el guany per molt que aguantàs l'afany. Mentre, als menestrals productors (obrers és, tal volta, la paraula més malsonant i subversiva que de boca humana surt), no se'ls permetia cap casta d'oportunitat per millorar l'aprenentatge en temps mort, degut al rigor de la jornada feinera.

Els únics que blandiren campanes de joia foren els germans Cirera, fusters del carrer Major; "Mirau quines punyeteres idees li han pegat an es Govern amb ses 48 hores setmanals. Ell si n'oltros mai n'ha viu fet 24, d'hores. Arruix! Ja procurarem encalentir banc com sempre havem fet i tenim gran costum".

L'Introit ens dóna forquetes a parlar-ne un xic sobre una persona que visqué els esdeveniments d'aquella època, amb vint anys d'estadia i pasturatge pels sementers urbans i agrícoles de la Colònia i Artà.

Naturalment, ens referim a En Pere Antoni Genovart Rosselló, Confit, nadiu de ca'n Picarol (improfanable temple dels Justs, de la Colònia de Sant Pere). Son pare, Gabriel Genovart Jover, natural de Sant Llorenç des Cardassar, dia 18 de febrer de 1912 l'encadellava a la cadena padronal d'Artà. L'any 1912 va esser curiós per la meteorologia: 166 dies de sol, 139 dies amb niguls i 60 dies tapats completament. D'aquests dies en ploueren 63, en 13 la boira fou la protagonista, 252 dies de calma absoluta, 83 dies ventosos i 31 de vent afiblonat. La pluja superà els 750 litres per metre quadrat.

La mare, N'Apol·lònia Rosselló Obrador, integral felanitxera, romania enllitada tal i com manaven les normes ortodoxes d'antany, xuulant tasses i xicrades de brou gallinenc, per poder consumar la divina transició del calostre amb les llets vestals de nova saba i llacor.

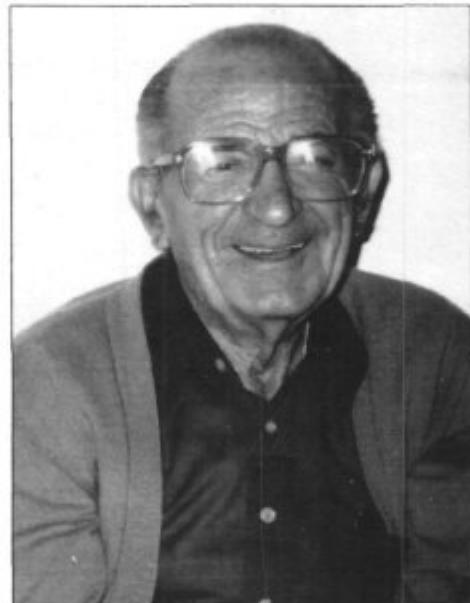
En Pere Antoni nasqué obrador de fusteria amb el puntacorrent i el caragol d'estoc davall la aixella. Mestre Gabriel Garau Cassellas, Boira, deia i preveia que seria un oficial cimer.

No tengué una botiga amb jornalers,

perquè "ofici i benefici, no l'obté ni Sant Complici". Però les seves mans patriarcals i calloses fabricaven uns ormejos campertols admirables. Els carros, amb tota l'esplèndida gamma de peces, a destacar la dificilissima boixa, no li retien maldecaps.

Això mateix li esquevia amb les arades. Espigons, dentals, mantins, retelers, oreilles, armelles, etc., per ell era nuar i enfiilar.

Ara bé: allà on es presentava l'ocasió de retre homenatge a l'Art, era amb els entremaliats mànecs d'ullastre. Aquest esquel-lèbit auxiliar és la columna vertebral de les eines manuals. Ha de tenir el gruix i llargària exactes. Els graus d'inclinació, perfectes. En cas contrari, l'utensi-



li romanirà orfe de les virtuts pròpies de tot estri ben acabat. El mànech és a l'aixada, per exemple, el que l'arc a un violf.

I mestre Pere Antoni, com a real confit, tenia a cura l'alt honor de deixar les obres confitades.

De l'entorn casolà i toponímic, en podríem rallar força estona. Hi ha motius apressants per a fer-ho. Havem dit que nasqué a ca'n Picarol. Pocs noms tan suggerents. Un picarol és la senya d'identitat de quesvulla que s'estimi. Es picarola una ovella per seguir-la de quest i oïda. El picarol està fet a imatge i sant de campana grossa. Ensems, és el seu caganus. N'hi

ha de tantes castes que per la curtesa del rellotge ens és impossible anomenar-los.

Trobàrem un document de l'any 1801 que diu: "Picarol de xot passador, per tamany, no té tranc d'esquella ni d'esquelló. Diguin los pastors que los havem per Bombilans tintinabulum".

De tothom és prou sabut que el picarol és símbol d'enveja. "Si el pollí porta picarol, la pollina també en vol".

Igual podem parlar de confits i derivats. Per sort, encara en pasturen un rose-gall d'exclamacions de barcella a caramull. Són celebrades aquelles que tenen per objecte enaltir les qualitats humanes: "Oí, i que fa es meu confit de mel i sucre?", "oh confit de sucre esponjat", "combregà com un confit", "té l'ànima blanca, just un confit".

La ciència popular, mal que en prenguin i paiesquin els admonitors universitaris del saber de rebot, és aclapadora per encasellar les coses pel seu nom. Vegeu-ne un enfilaiet:

Es confits enguany garrida  
els haurem de perllongar;  
sa confitera florida  
sa gelada la'm matà.

(Alcover-Moll)

De confits enguany garrida  
a voler en podràs menjar,  
sa confitera florida  
és a punt de rebentar.  
La confitera ha marcit  
es pocs confits que portava,  
perquè Ponç Pilat Jutjava  
a l'Home del Bon Profit.  
Confitat de galania  
confit de fermosura,  
confit de confitura  
sou-ne vos, oh Marc mia!

Escorcollades a l'amo En Jaume Palou  
Piris, Palou, a l'amo en Miquel Nadal de  
sa Botiga i a l'amo En Bartomeu Mora,  
valencià.

Nota Bene. Dels 365 dies normals de l'any 1912, els dies de pluja, boira, calmes, vent i tempesta estan inclosos dins els 166 dies de sol, els 139 de niguls i els 60 completament tapats. O sigui:  $166 + 139 + 60 = 365$  dies.

## COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Vía Mallorca, 36 – Tels. 56 37 48 y 56 52 67

CALA RATJADA

## Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT  
LLANGONISSA I BOTIFARRONS  
ESTIL PAGÈS  
Carrer Santa Catalina, 20  
Telfon 56 22 36  
ARTÀ (Mallorca)



Ja no sus acordareis de mi.  
Jo salia a Sa Comare i ahora sa  
gent de l'ARTÀ m'ha pedio pa  
colaborar en la revista.

Qui si quies arroz Eufrasio,  
som dit que si tot d'una. I que  
no son pocas las cosas que  
tengo que icir.

Por ejemplo caliente ca-  
liente. Er fuc que s'ha pego o  
han pego a sa Torre de Can-  
yamel lo es sento dia venga de  
avione a xupar de la mar i a  
mear sobre la montaña. Estuve  
pa ver de dar una mano. I ca!  
Barret, si lo que sobraba allà  
erem manos pero lo que farta-



va era caeza. Pensava, seseva i  
sentio comun.

Alló paecia un campo de  
batalla. Sordaos, Guardia Civi,  
bomberos, camiones, jips, a  
amotos viciletas, coches. Pero  
to er mundo estaba sentao. De  
tanto en cuanto los aviones  
amollaban agua espolvoreada  
tal i como si quisieran empol-  
var la montaña. Paecia como si  
a ca rocia el fuego se alegrara  
mas.

—¿I porqué no vam a apa-  
ga er fuego?

—Lo tienen controlao!

Tenerlo controlao qui de-  
cirse que aquello seguiria que-  
mando hasta que se hubieran  
concluido los pinares. I nadia  
corria, ni nadie llorba. Ven pel  
mon unos que se dicen ecolo-

gistas i cuando hay fuego no se  
ve a denguno.

Y yo venga de rumiá.

Bastaria que es dos millo-  
nes de paraos que hay en Espa-  
ña les dedicarem a limpia los  
bosques. Quier cobrar del  
paro? conforme! a limpiar bos-  
ques.

Se fa un convenio con los  
propietarios que se le limpian  
gratis. Que no quiere, se le  
pone una contrebucion por  
bosque sucio. ¿No pagan los  
solares sin vallar? pues ahora a  
pagar los bosques sin limpiar.

D'otro lao decirles a los  
paraos, que entre nosotros la  
mayoria no es que no tengan  
trabajo, es que no quien traba-  
ja. Saps si es foren les dijous.

Mirad. Se os pagar! es jo-

ranl sense pero a limpiar.

—Es que no sabemos.

—Es mol facil s'aprende.  
Costa to lo que no sean pinos i  
hacen montones.

Cada mañana ses brigades  
partirian hacia la montaña, i  
amb que no havisin vida sana  
ni na, bajo los pinos.

La leña podria regalarse a  
las lejeras, a los horos o a  
quienes tengan hogar o cale-

faccion por leña.

I en un parell d'anys Artà  
tornaria a tenir pinares a dojo.

I que no heu visto el Col  
d'Artà.

La te un pinotells que do-  
nen floría.

Adelante pues. Reputes que  
diueu es mallorquins, si los que  
mandaran tuvian su meaje de  
sentio comun.

Salud i a mar ver.



*Crespinet.—Me vares enganar. Tu me digueres que es Fo-  
restal no se n'aniria de vacacions es mes d'agost i se n'hi ha  
anat.*

*Conill.—Coses de la terra, Crespinet, coses de la terra...*

**Ferretería  
Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12  
Teléfono 56 23 92  
ARTÀ - Mallorca

**Ferretería SAN LORENZO**

Calle Mosén Galmés, 37  
Teléfono 56 96 50  
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN  
PINTURAS • BRICOLAGE  
SERVICIO DE ALQUILER  
HORMIGONERAS - COMPRESORES  
GENERADORES - MONTACARGAS  
M. DISCO - ETC.

# FESTA DE SES COMARES

## CRITICA

### Con motivo de la entrega "Premis Comare Beneta", Extraordinario concierto

El tenor Juan A. Sempere y la soprano Paula Rosselló, dieron una prodigiosa lección de cómo a partir de unas cualidades innatas (técnica y disciplina) se pueden lograr maravillas de este don divino que es la voz humana.

La Iglesia conventual de San Antonio de Padua de los P.P. Franciscanos de Artá, fue el marco idóneo para la celebración del magnífico acontecimiento musical en el pasado 26 de agosto.

El Templo presentaba un aspecto de gala mayor. Abarrotado, hasta en sus más recónditos lugares, por un auditorio que se entregaría por completo, boquiabierto y agradecido hacia las virtudes musicales exhibidas por los dos divos del Bel Canto.

La generosa participación de Juan S. Sempere, casi bordó los límites de lo imprevisible, cosechando en cada Aria estruendosas ovaciones. Destaquemos como se merece, el do sostenido de pecho en "La Favorita" así, igualmente, en el celeberrimo "La dona é mobile" de Rigoletto, cuyos respectivos calderones finales, levantaron al público de sus asientos, mientras un aluvión de "bravos", tronaban ligados a los espontáneos aplausos de los pasmados oyentes.

La categoría de Sempere es tanta, que en este mismo año cantará en la Arena de Verona, teatro romano capaz para 25.000 espectadores, además de su esperada consolidación en la Scala de Milán, santa santorum de la Opera universal:

No fue, en absoluto, inferior la pre-

sentación de la mirífica soprano Paula Rosselló, que tuvo una de las actuaciones más memorables que le recordamos. Su perfecta modulación y fraseo en "Il pesca-

cuyo desbordamiento entusiástico ahogó el compás final.

La dirección corrió a cargo y batuta del vivaz y severo Mtro. Rafael Nadal. Hombre dúctil y moldeado en los más dispares yunque de la Música, dirigió la Orquesta Lírica de Mallorca, con afinación y ajuste, que, por cierto, no se pasó de volumen sonoro, sólo cuando la ocasión era propicia. Por tanto, su labor concomitante es merecedora de elogio.

D. Armando García explicó, con cálido verbo, lo que es y representa la Ópera. D. Armando es, sin duda alguna, el número uno en operística de Mallorca.

En tal efemérides, el público de Artá demostró su preparación para la Música grande, preguntándose a la vez: ¿Cuándo será posible oír en Concierto a la Orquesta Lírica con un selecto programa?

Desde el Artá, nuestros plácemes al Consell Insular de Mallorca y a La Banca March, por su patrocinio, sin el cual, no hubiésemos tenido el placer de tan singular evento, que a decir de muchos ha marcado una pauta de gran altura cultural.

Y, decimos nosotros, Festivales musicales ¡SI! pero de ahí para arriba.

Las autoridades locales a pesar de que nos dijeron que estaban invitadas no asistieron al magnífico concierto.

Juan Ginard Ferrer



tori di perle" y en Ana Bolena, fueron de una exquisitez sensacionales.

En todo momento se mostró una gran dama, dueña y señora del lugar y espacio, virtud que la condujo a recrearse, sin poses amaneradas tan propias de las "divas mediocres", adentrándose, para sí misma, el "leitmotiv" que las obras ofrecidas reclaman y piden: sensibilidad, dicción, saber estar y un enorme respeto hacia el espíritu del compositor. Paula hizo patente la única Verdad; el Supremo dominio del compromiso.

Particularmente, damos la razón a Montserrat Caballé, cuando la gran cantante catalana dijo que ella nada podía enseñarle a la sorprendente Paula.

El fausto concierto, tuvo un colofón de oro: el célebre Dúo de La Africana. El entusiasmo del respetable llegó al delirio,

## FESTA CULTURAL DE L'ARTÀ

### Comares 1988-89. Església Conventual dels Pares Franciscans

Gent distingida dins el comú del poble que mai es sent gratificada. Tot lo més qualque enhorabona adesiara, com un compromís inclurable.

Les publicacions i Sa Comare Beneta i com a iniciadora i L'ARTÀ com a continuadora, volen cada any fer públic reconeixement de mèrits als qui els tenen. Estam contra els que es senten posseïdors de tota la sapiència, de tots els coneixements, de tot l'esperit artístic i cultural, de tot el sentit crític i pretenen amagar-ho davall s'almud, a fi que els mèrits dels altres no rebaixin els seus. Els que els s'han atribuït.

Estam, en una paraula, contra el feixisme cultural del qual sempre neix el polític. Del poble, de tot el conjunt del poble, emana la sobirania i la sapiència. Volen fer-ho evident, suposat que és inquestionable. Respectem cada nivell estratificat que conforma el magma popular.

Intuïm que la llibertat neix de la il·lustració i la cultura, que a la llarga il·limaran aquella sedimentació de segles. Nostros no som mesies que venguem a canviar el món i a donar-li missatges. Mos movem dins lo que trobarem conformat tal com està. Som massa madurs per a predicar revolucions, perque confiam plenament en l'evolució.

Ara bé: volem reconèixer les peculiaritats, la feina ben feta, l'intel·lecte, l'habitat, l'enginy, l'aptitud, la capacitat, la clarividència el sentit, l'enteniment i la solidaritat.

Això reconeixen el diploma i l'emblema de la Comare. Res més, però res manco.

I els qui, pel seu càrrec polític, falten al compromís, no fan més que demostrar al poble (l'església estava de gom a gom) la seva manca de classe i de sentit democràtic.

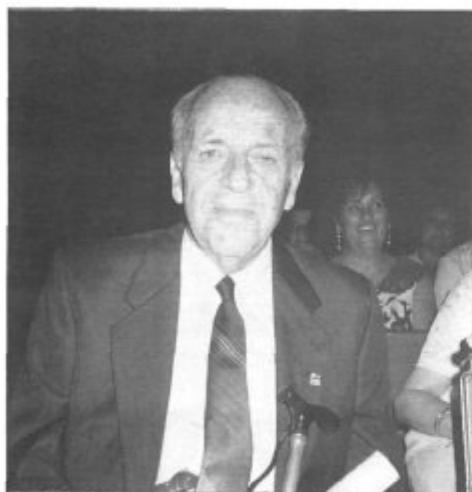
Els qui rebien les Comares són artanencs i les autoritats hi estaven convidades, però com sempre per a ells, lo no organitzat seu no té importància...

Dia 26, es va demostrar el contrari: qui no tenien importància foren les autoritats, que no hi anaren.

La Festa va devenir inoblidable.

# FESTA DE SES COMARES

## COMARE BENETA 1988



Pedro Sancho Tous (de Can Cusí) per la seva aportació a totes les arts plàstiques i com a reconeixement de la seva feina com a fotògraf.



Josep Forteza Hidalgo, per la seva feina en pro de revitalitzar les processons, així com per la seva primera trajectòria com a pintor i decorador.



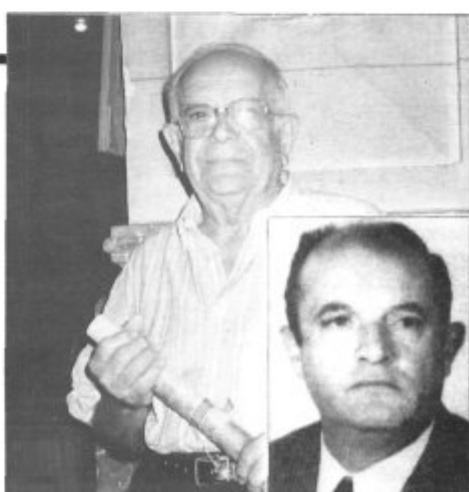
Antoni Esteva Sullà, per la seva contribució a la Cultura local i recordant el seu pas com a President del Club Llevant. Va rebre el diploma i el distintiu la seva vídua Adela Esteva.

## 1989

### A Titol Pòstum

Com va dir el presentador, si dues persones s'han notat a faltar dins el nostre poble han estat Antoni Esteva Sullà i Antoni Gili Oliver. Cada un dins el seu ambient eren una institució. Esperam dur a damunt les pàgines de L'Artà llurs recordances porque quedin per a la nostra història.

Antoni Gili Oliver, per la seva feina en pro de la ramaderia artanenca i la seva contribució al proveïment de l'aigua pel poble. Va rebre el diploma i distintiu el seu germà Bartomeu.



Josep Melià Pericas, per la seva contribució a la cultura, a la creació de l'Institut Llorenç Garcies, a l'enllumenat del Castell i Santuari de Sant Salvador, per l'ajut a la publicació "Bellpuig" i per la seva feina com a crític d'art, publicista, comentarista polític, duguent sempre com a divisa el seu naixement a Artà.



Josefa Blancs Aymar, per la seva dedicació absoluta als marginats i la seva contribució a facilitar-los la vida.



Damià Ginard Amorós, un dels qui ha impulsat el deport hípic dins el poble i aconseguit el Gran Premi Nacional per a Poltros any 1989.

IMPREMTA

# L'Activitat

Tipografia i offset

Artà c/ Llebeig nº 2 Tel. 56 20 05

# GENT DEL POBLE



Joan Cladera Coll és, des de fa 4 anys, el nou propietari de l'Imprenta La Actividad. S'ha de reconèixer que aquest jove llosetí, empadronat a Artà, és tot un mestre de l'ofici. Ja vos haureu fixat que des que l'Artà es fa a la seva impremta, la portada és en color i la part gràfica també denota millorança. No obstant ens ha dit, contestant a la nostra pregunta, que l'Ajuntament d'Artà no li dóna gens de feina.



Lo que no li pot fer Gràfiques Llevant, ho envien a fer a Palma, quan aquesta impremta nostra ho podria fer tan bé o millor com ho fan allà.

A més, és estrany que la part de publicitat municipal no es faci a pressupost. Segur que si acceptassin el pressupost de La Actividad, tots hi sortiríem guanyant, i amb això me referesc a tots els artanencs. Coses de l'Ajuntament!

A les fotos:

-Joan Cladera i la seva dona.

-Joan Ginard Joan, que fa 46 anys que hi fa feina allà mateix. Joan Sansó Canet i Enrique Darder Tous. Enhorabona a tos! Que faceu tan bona feina per molts anys!



## Centre de compres 2000-V

Les fotografies i reportatges que fa l'excel·lent fotògraf, nat a Inca, amo d'aquest nou centre, són per treure's el capell.

A més, en aquest mateix lloc hi trobareu la més sortida gamma de meravellosos i originals presents, acompanyats de la qualitat més exquisita.

Està situat al carrer Antoni Blanes nº 16.



Llibreria Santandreu, més coneguda per Ca Na Perandreva.

Juguetes, llibres, premsa, llàpisso, inclús un taxi i un músic excel·lent podreu trobar a la casa. La simpatia i amabilitat de Na Bàrbara és tan franca avui com el primer dia, i d'això ja fa un munt d'anys. Jo sempre he conegut la botiga allà mateix. Per tu, els anys no passen, estimada Bàrbara!



Aquestes simpàtiques dones són Na Gabriela Nadal, coneguda per tots noltros per ser tota una institució a Artà, i la seva filla, que segueix les seves passes en aquest negoci vinícola. No és Falcon Crest, però és nostre i no està tan embullat. Hi hauríem d'anar més vegades a comprar el vi de taula i vinagre, i deixar anar les marques enregistrades.

## Naixement

Dia 11 d'agost, va néixer Na Rocío Brunet Jiménez. Filla de N'Ignasi Rollet i Na Rocío Jiménez. Enhorabona a tots els de la casa!

## Naixement

Dia 31 d'agost nasqué En Prudencio Algaba Torrelló. És fill de N'Aina Torrelló i En Rafael Algaba. Felicitats a tots dos!

**VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO**  
**VIALSA**  
J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

Ctra. Santa Margarita, 57

- Teléfono 56 26 35 - ARTÀ

# SPORTS

## BASQUET

*Biel Tous*



A pesar de que aun se había iniciado la pretemporada tanto el femenino ESPORTS JUMA como el masculino SANIMETAL ARTA quisieron disputar su partido de fiestas, y así lo hicieron ante sendos equipos del Escolar; los partidos se saldaron con victoria para las chicas y con mínima derrota de 2 puntos para los chicos los cuales devolverían la visita a los gabellins, venciendoles en su cancha por 12 puntos.

No obstante lo más destacable del mundillo del básquet local es el magnífico Trofeo que organizará el CLUB ESPORTIU SANT SALVADOR D'ARTA con motivo de la FIRA-89 los días 9 y 10 de Septiembre con los siguientes equipos: GESA ALCUDIA (2<sup>a</sup> división), CIUTAT (3<sup>a</sup> división), PERLES MANACOR (3<sup>a</sup> división) y SANIMETAL ARTA (Provincial A).

El viernes 8 a las 20 horas y como aperitivo el equipo femenino ESPORTS JUMA que este año con casi absoluta seguridad será entrenado por J. PALOU, se enfrentará al JOVENT CIMS, equipo de segunda división femenina, considerado como el segundo mejor equipo de la isla, por detrás de la PEÑA MALLORCA.

La estrella del torneo será sin duda el segundo divisionario GESA ALCUDIA, equipo muy renovado después de las adquisiciones de los ex primer divisionarios, VILLA, X. BORRAS y X. PAREDES y del ex La Gloria SANEMETERIO, entre otros grandes jugadores. Cabe destacar la participación en el Torneo del equipo menorquín ALCAZAR para poder participar en la FIRA.



SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

*Restaurantes / Bar*

**Club Casa Naval**



**BETLEM**  
Colonia de San Pedro  
**ARTÀ, MALLORCA**

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

cha del Artà corra paralela a la de los benjamines, mas bien uno diría que todo lo contrario; de momento a falta de pocas fechas para el inicio de la liga el técnico Bestard sigue sin cortar con un mínimo de jugadores suficiente para poder iniciar la temporada, a pesar de haberlos solicitado con insistencia a la directiva; la cual ante la precariedad económica se halla pendiente de los posibles descartes de los vecinos tercera divisionarios.

Ante todo lo expuesto anteriormente, a nadie pueda extrañar la flojísima pretemporada que se ha realizado hasta el momento, tocando fondo el pasado 20 de agosto con la derrota ante todo un segunda regional, y eso que el gol local fue marcado por el portero



Cardassar, con GRILLO en plan goleador y líder del conjunto; a seguir por éste camino.

PREFERENTE.- TORNEIG SANT SALVADOR: ARTA 0 - ESCOLAR 2

TORNEIG CAPDEPERA-CALA RATJADA: ESCOLAR 1 - ARTA 0

PORTO CRISTO 2 - ARTA 2 (Quique/Colorado)

AMISTOSO: ARTA 1 (MARTI) - BARRACAR 2

No se puede decir que la mar-

reserva, que circunstancialmente jugaba como extremo izquierda. Como dato anecdótico señalar que durante esta pretemporada el equipo se ha visto beneficiado con dos penas máximas a su favor, además de haber tenido que afrontar una tanda de penaltys ante el Porto Cristo, y sorprendese ninguno de los lanzamientos ha terminado en el fondo de las mallas; hay quién jocosamente señala que los lanzadores artanencs asustan más a los recogepelotas que a los metas rivales.

Biel Tous

# CIRCUIT CICLISTA

## XL CIRCUITO CICLISTA "SANT SALVADOR"

El circuito ciclista "Sant Salvador", volvió a ser en su cuarenta edición, el auténtico acontecimiento que pone punto final a la programación deportiva de las fiestas patronales.

Precedida por una carrera infantil local que fue ganada por Pedro Vaquer, los cadetes emprendieron su prueba con una fuerza y rapidez fuera de lo común. El corredor inquense Recio impuso su superioridad y se alzó vencedor seguido de Pons y Ros. Nuestro Miguel Alzamora que evidenció sus progresos quedó cuarto de la general y 1º en la categoría de 14 años.

La prueba de aficionados y juveniles reunió nada menos que a 45 participantes lo que dió un gran colorido y viveza a su desarrollo. La lucha fue dura y encarnizada, siendo precisamente deos juveniles los que animaron la carrera y uno de ellos el petrense Miguel Riera consiguió alzarse con el triunfo E inscribir su nombre en el palmarés del "circuit". En segundo lugar de clasificado el aficionado Jaime Andreu.

MESER



## La esperanza del ciclismo artanen tiene un nombre: Miguel Alzamora

Era un moco de 7 u 8 años y ya soñaba en correr el "tour". A los 10 años, siendo benjamín y escaseando los rivales, corría, alguna que otra vez, con los alevines, cuando a fuerza de ruegos y suplicas ablandaba el corazón de los árbitros y conseguía su benevolente autorización. Ya en plena edad aleví barrió literalmente a sus contrincantes en una larga retahila de sucesivas y reiteradas victorias. Inmerso en infantiles, con rivales de más fuste y edad, vive un particular "via crucis" de sinsabores y de esfuerzos sin recompensa. Fueron tiempos de duda, de moral quebradiza y de sueños que se iban desmoronando como castillos en el aire. Su tesón y voluntad pudieron más que el desánimo e impertérrito continuó, como Machado, haciendo camino al andar.

Ahora mismo, en cade-



Miguel Riera

tes, afronta la dura transición de enfrentarse a ciclistas de más edad, pruebas de mayor kilometraje y con la especial dificultad de superiores desarrollos. La experiencia viene resolviéndola con mejor nota de la esperada. Sus victorias en Son Ser vera, Sineu, Pollensa y Montuiri, amén de sus reiterados segundos y terceros puestos, son avales de su consolidación en la nueva categoría. Y si ello viene sucediendo en carreras



Tugores 5º y Miguel Alzamora 4º

de ruta, no es menor su adaptación a las de pista, auténtica escuela y forja de ciclistas. Como pistard, sus cualidades se acrecentan día a día, como quedó evidenciado hace unas semanas al conseguir la medalla de bronce en los campeonatos regionales de velocidad y mereciendo ser seleccionado para acudir a los nacionales de Zaragoza.

Paso a paso, peldaño a peldaño, Alzamora va quemando etapas en pos de culminar sus ansias infantiles. Sus progresos son evidentes

y ya empieza a concitar las ilusiones de una afición alejada pero no muerta. La próxima temporada será crucial para Miguel Alzamora Riera. El amanecer del ciclismo artanense se presenta esperanzador.

Nota Bene. Antes de salir la edición del Artá hemos sabido que Miguel Alzamora ha conseguido el tercer puesto en Persecución en los Campeonatos de España, Persecución por equipos. Así que medalla de bronce. Enhorabuena adelante.

J. Casellas

# Grosfillex

MUEBLES DE JARDÍN

<b>TOLDER</b> 	<b>J. OBRADOR</b> C.I.F. 41 888 338 - B
Teléfono 56 23 66 Av. Costa y Llobera, 12 (Junto Estación Ferrocarril) ARTA (Mallorca)	

# HIPICA

Quizás con más entrada de público que en años precedentes, se realizaron las tradicionales carreras de San Salvador, todo fue un éxito aunque tuvieramos que lamentar algunas bajas en varias carreras, por motivos injustificados, salvo en algunos casos.

Será que algunos que se creen ser más caballistas que los demás, pretendan mermar la afición que hay en los pueblos como lo están demostrando este año, poniendo obstáculos en varias poblaciones, incluso prohibiendo las carreras en otras que ya estaban programadas. Todo esto resulta absurdo e imposible, pues el trote nació en los ambientes rurales y por ello tiene unas raíces muy profundas con una afición mucho más sana que la que hay en los hipódromos considerados de primera categoría.

Las clasificaciones fueron las siguientes:

1<sup>a</sup> Carrera.- *Grillo*, de Pere Miquel Vaquer.

2<sup>a</sup> Carrera.- *Pastorelli*, *Panyora*, *Powerina*.

3<sup>a</sup> Carrera.- *Maika de Ego*.

4<sup>a</sup> Carrera.- *Mont Jorim R.*, *Marta*, *Minero B.*

5<sup>a</sup> Carrera.- *Joly Grandchamp*, *Latitia*, *Larios*.



6<sup>a</sup> Carrera.- *Nort Fox*, *Nostro V.X.*

7<sup>a</sup> Carrera.- *Falcon*, *Castañer*, *Fort Mora*.

8<sup>a</sup> Carrera.- *Cartumach*, *Morlac*, *E. Marisol*.

9<sup>a</sup> Carrera.- *Plaisir d'amour*, *Negrillos*, *Jaune et bleu*.

Aunque tuvieron varias trabas por parte de la Federación en Capdepera, también pudieron confeccionar un completo programa para el día de San Bartolomé, con unas excelentes carreras, de las cuales varios productos artanenses se beneficiaron.

En primera posición las dos hermanas *Harisol* y *E. Marisol*, en segundo lugar *Mel*, *Joly Grandchamp*, *Kecrops* y *Casta-*

*ñer*, en tercer puesto *Maika de Ego*, *Jeremi* y *Lechuzo*. De la cuadra Sa Corbaia se clasificaron en los tres primeros puestos en las carreras de galope, tales fueron *Zarza Mora*, *Minencia D.*, *Melios V.X.*, y *Chila*.

Durante el mes de agosto se ha destacado por sus actuaciones la yegua *Mel*, que conducida por Toni Tous ha logrado varias clasificaciones, entre otras participó en la carrera especial Fomento el día 5, consiguiendo una clara victoria, también lo hizo el día 12 y el día 14, demostrando que atraviesa un excelente momento. Todo parece indicar que la Revista TROT que se publica mensualmente ha elegido a *Mel* para ponerla en la contraportada como caballo destacado del mes.

El día 26, la yegua *Maika de Ego* de Sebastián Esteva hizo primero en su carrera en el hipódromo de Manacor.

Por la parte que me corresponde, quiero expresar mi agradecimiento a esta revista "ARTA", por haber tenido presente nuestro deporte hípico, en el momento de seleccionar los premios "Comare Beneta" y darselo a nuestro amigo Damián Ginard Amorós, por su labor en pro de la hípica y conseguir ganar en Gran Premio Nacional 89.

Tomeu Femenias Sard

## CULTURA

### L'Orquestra es posa a caminar

Dia 28 de juny passat tengué lloc la presentació pública de la programació de l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma".

La programació és la primera que la formació orquestral durà endavant, després de la reestructuració feta a partir de l'antiga orquestra.

La professionalització ha estat el punt clau d'aquesta reestructuració. A partir d'ara, l'orquestra estarà formada per músics professionals, molts d'ells venguts d'altres indrets.

Doncs com dèiem, la programació de la temporada es feu pública dia 28 passat. Programació variada i que intenta mostrar diferents estils, èpoques, instruments... Així, per exemple, podem parlar de dos Oratoris (*La passió segons Sant Joan*, de Bach, i *Les Estacions*, de Haydn), dos concerts amb solista vocal (un d'ells amb Teresa Berganza), tres amb piano solista, quatre amb violí, un amb trompa...

De fet, el director titular, Sr. Remartínez, ha tengut en compte les programacions dels darrers anys a Mallorca. Ens explicava que en els darrers vuit anys, la sisena de Beethoven no s'havia programat. Enguany, per exemple, la podrem sentir en un concert en el qual el violinista Boris Belkin interpretarà el concert número I de Paganini.

Dels desset concerts inicialment prevists, deu seran dirigits pel director titular i set per altres mestres. Tendrem l'oportunitat, per exemple, de tenir Arpad Jood, com a solista de piano i director al mateix temps, o Manuel Prestamo.

En la mateixa roda de premsa es presentà el logotipus de la Fundació Pública de les Balears per a la Música o l'esquema de treball de l'Orquestra, el qual apart els concerts quinzenals que es repetiran a altres llocs de les illes (diversos Ajuntaments ja han sol·licitat alguns programes), reuneix altres objectius com són la formació d'una orquestra de Cambra, concerts per escolars, enregistraments d'obres d'autors mallorquins, la divulgació de la Música contemporània i la relació estreta amb el Conservatori. Idees ambicioses que poden fer canviar el panorama musical nostre.

Per acabar, valguí repetir la voluntat dels responsables de la Fundació: l'Orquestra és de tots i no només de Ciutat. Per tant, fa falta que els ajuntaments de la part forana es moguin en el sentit d'aconseguir que els esdeveniments musicals comencin la descentralització demandada i desitjada.

### Cafetería ALMUDAINA



Avda. Ferrocarril, nº 4 - Tel. 56 22 48 ARTA (Mallorca)

- \* Pastelería
- \* Heladería
- \* Hamburguesas
- \* Platos combinados
- \* Tapas variadas y meriendas

### ORIENT EN ARTÀ

Calle Santa Margarita, 82

KARATE - KUNG-FU (wu-shu y manejo de armas chinas)

Clases impartidas por:

LAZZARO GARCIA

Dos veces campeón de España

GIMNASIA - MANTENIMIENTO Y 3.<sup>a</sup> EDAD - CULTURISMO

Disponemos de un amplio horario, con profesorado titulado.

Para más información, pasar por el Centro o llamar al Tel. 55 23 66.

C/ Santa Margarita, 82 - ARTA



Sa germana de la Caritat Sor Joana del Sagrat Cor de Jesús, era natural de Manacor i totes ses que anaren a costura amb ella sortiren minyones distingides.

No fa falta dir que era una monja molt estimada per ses seves alumnes, que són d'esquerra a dreta: Na Francisca Amorós, la dona d'En Joan Tocolà. Na Maria Sancho (Corpa) que va morir essent monja. Na Francisca Esteva, de Sa Badeia. Després de sa professora ve N'Eriberta Miquel, que just amb so seu posat ja se veu que venia de sa Guàrdia Civil. Na Margalida Servera (Garreta) casada amb Francesc s'As d'Oro, que diverses vegades ha sortida a ses nostres fotos. N'Antònia Ferragut de sa Drogueria, primera dona d'En Damià Vicens de Ca Na Metxa. Na Maria de sa Granja. Na Juana Aina Esteva de sa Badeia. Dins sa cova, vora la imatge, hi ha Na Maria Caselles (germana) i vora sa columna Na Bel Fuster, de qui sabem que viu per Sa Pobla.

Assegudes:

Na Maria Ginard (Murtona) viuda de s'enyorat Joan Monseriu. Na Maria Amorós (Sopa), viuda d'es músic i bon organista Antoni Seu. Na Maria Sureda (Botigueta), dona d'En Miquel Morey (Escolà). N'Isabel Guiscafré (Clapera), morta fa poc i viuda d'En Miquel Massot. N'Antònia Sancho de Ca'n Cull, dona de N'Antoni Botigueta, tants d'anys administratiu de s'Ajuntament. Na Maria Bujosa de Ca'n Ganància. I N'Aina Grau, que viu per Ciutat.

Una altra prova de la proverbial garridesa, d'es gentil posat de la dona artanenca. Mirau de fit a fit aquestes cares i ja me direu si no és un goig per l'esperit. No és estrany que un poeta contés com ho va fer, la gràcia, s'atractiu i s'encant de ses doncelles d'Artà

## Exposición de maquinaria agrícola, a cargo de Comercial Artá.

El día 23 de agosto, coincidiendo con su primer aniversario en Manacor y décimo aniversario de la fundación de esta empresa en Artá, se celebró una exposición de maquinaria agrícola en la que se mostró la más avanzada tecnología.

Se presentaron los últimos modelos de máquinas dedicadas a las muy diversas labores que las explotaciones agrarias demandan. Pudo constatarse que el nivel tecnológico sigue en constante evolución y superación, buscando los fabricantes y vendedores proporcionar a los usuarios máquinas cada vez más perfectas y fiables que les permitan trabajar con más eficacia, confort y rentabilidad. En tal aspecto destaca con luz propia el Stand Massey Ferguson, líder indiscutible en avances tecnológicos. Premio al Concurso de Novedades Técnicas y Premio al Concurso de Ahorro Energético.

La estrella de la Feria Técnica Internacional de la Maquinaria Agrícola (FIMA'89), celebrada en Zaragoza, y que probablemente podremos admirar en nuestra localidad es el M-F 3650-S equipado con los sistemas "Datatronic" y "Autotroni", precursores de una auténtica revolución en la aplicación de la electrónica y la informática en la fabricación de tractores y cuyo fin pretende y consigue facilitar el trabajo del tractorista, mantenerle informado sobre los principales parámetros funcionales del motor, frenos, hidráulico, etc...; automatizar funciones y añadir seguri-



dad en las tareas a desarrollar. Es capaz de tomar decisiones por cuenta propia, en beneficio del tractorista y la labor a realizar.

No se pierdan esta interesante demostración los días 10 y 11 de Septiembre, fechas de "Sa Fira" de Artá.

Desde el "Artá", damos nuestra más sincera enhorabuena a Joan Cladera Massanet por el éxito conseguido en la brillante labor que desempeña su empresa "Comercial Artá".

M\* Angeles Piñeiro